

УДК 343.7:340.5

А. М. Соловйова
кандидат юридичних наук, доцент,
Головний спеціаліст
Міністерства юстиції України

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ВЛАСНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ КРАЇН МУСУЛЬМАНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СІМ'І

Дослідження питань кримінально-правової охорони власності за законодавством країн мусульманської правової сім'ї для українських вчених, які представляють європейську правову традицію, є цікавим не лише з причин значних відмінностей між системою злочинів проти власності за законодавством країн мусульманської правової сім'ї і європейськими правовими системами – системою континентального (романо-германського) права та системою загального права (англосаксонською), а й з причин універсальності самої системи ісламу, яка охоплює не лише релігійне, а й світське життя. Суворе дотримання норм ісламу є для мусульман безпомилковим критерієм глибокої релігійної віри. Особливої актуальності набуває дослідження питань кримінально-правової охорони власності за законодавством країн такої правової сім'ї через розуміння власності як однієї з основних цінностей людини в мусульманському законодавстві.

На початку ХХ ст. в Україні почала складатися оригінальна школа ісламознавства, яскравим представником якої був А. Кримський. Сучасний динамічний розвиток мусульманської спільноти в Україні у 90-х рр. ХХ ст. вплинув на розвиток інтересу до ісламу загалом і мусульманського права зокрема [1]. А. А. Ісмаїлов здійснив історико-правовий аналіз еволюції ісламського права [2]. Проблемам мусульманського права також присвячена монографія В. І. Лубського та М. В. Лубської [3], в якій автор приділив увагу аналізу мусульманської правової доктрини, що застосовується в сучасних мусульманських країнах.

Г. Ф. Елаян, дослідивши джерела кримінального права мусульманських країн, формулює висновок, що, незважаючи на специфіку політичних, економічних і соціальних відносин у країнах арабського світу, власності, а також майновим відносинам у джерелах мусульманського права приділяється значна увага [4]. З огляду на роль релігійних норм у загальній сукупності норм мусульманського права, необхідність та важливість кримінально-правової охорони власності підтримується в усіх країнах мусульманської правової сім'ї. Хадж – це злочини, які визнають найнебезпечнішими, оскільки вони посягають на «Право Аллаха», порушують інтереси всього мусульманського суспільства. В деяких країнах (Ліван, Йор-

данія, Саудівська Аравія тощо) першочерговим є захист приватної власності. У Сирії та Іраку на першому місці стоїть захист державної власності [5, с. 1]. Джерела мусульманського права поділяються на основні (Коран і Сунна) та похідні (іджма, іджтіхад, фетва, кіяс) [6, с. 190]. Як приклад норми кримінального права, що міститься в Корані, можна навести аят (вірш), в якому встановлюється «певна відповідальність» (хадд) за крадіжку: «І викрадачу і викрадачці відтинайте руку <...>» [7, с. 9–10].

Кримінальне право ісламських держав, по суті, є невід'ємною частиною мусульманської релігії, що виникла в VII ст. і поширилася на Близький і Середній Схід, Північну Африку, а також деякі країни Південно-Східної Азії. Сучасною тенденцією розвитку кримінального права мусульманських країн є, з одного боку, його кодифікація (Туреччина, Сенегал та ін.), з іншого – послідовна ісламізація (Саудівська Аравія, Іран, Пакистан, Судан). Однак і в цих країнах простежується тенденція до кодифікації кримінального законодавства за принципами і нормами шаріату, наприклад, у 1981 р. прийнятий КК Ірану, в 1983 р. – КК Судану [8, с. 26]. У правових системах найбільш розвинених мусульманських країн провідне місце зайняло законодавство, засноване на західноєвропейських зразках. Прикладом може служити Багдадський кримінальний кодекс, який був введений англійською окупаційною владою в 1918 р. Він діяв до прийняття в Іраку нового Кримінального кодексу в 1969 р. [9, с. 6].

У нині чинному Законі про ісламські кримінальні покарання Ісламської Республіки Іран є кілька розділів, присвячених злочинам проти власності (далі – Закон Ірану) [10]. Так, у Гл. 8 Ч. II «Нормовані покарання» під крадіжкою (сіркат) розуміється таємне викрадення чужого майна (ст. 197). Крадіжка підлягає нормованому (обов'язковому) покаранню за одночасної наявності всіх умов. Тобто якщо крадіжка вчинена: а) особою, яка досягла повноліття, яке визначається відповідно до ісламського релігійного закону (в Ірані кримінальна відповідальність настає після досягнення 6 років [11]); б) осудною особою; в) без погрози та/або примушування; г) умисно; г) особою, яка знала про те, що майно, яке вона викрадає, належить іншій

особі; д) особою, яка знала, що її дії заборонені ісламським релігійним законом; е) щодо власника майна, який зберігав його у захищеному місці; є) особою, вчинила крадіжку самостійно або за допомогою іншої особи незаконно проникла до захищеного місця, де знаходилося чуже майно; ж) щодо майна, вартість якого є не меншою, ніж ринкова ціна приблизно 0,241 г золота; з) не через крайню необхідність (ст. 198).

Обґрунтовуючи кримінальну відповідальність за посягання на приватну власність, мусульманські правознавці намагаються показати її соціальну роль, довести, що посягання на неї являють собою заподіяння істотної шкоди суспільним інтересам, які потребують соціального захисту. Мусульманські юристи розглядають приватну власність як одну з п'яти найважливіших цінностей, власність (мається на увазі приватна) затверджувалася логікою життя і розумом людини, дотримуватися її зобов'язана кожна людина [12, с. 112]. Розділ 21 «Викрадення чужого майна» Закону Ірану містить ст. ст. 651–667. Відповідно до ст. 651 Закону Ірану викрадення, яке не підлягає нормованому покаранню за крадіжку, за наявності всіх перерахованих нижче умов карається тюремним ув'язненням на строк від п'яти до двадцяти років і бичуванням у розмірі до 74 ударів батоном. Якщо викрадення вчинене: 1) у нічний час; 2) двома або більше особами; 3) особами, серед яких один або кілька були відкрито або таємно озброєні; 4) із подоланням перепон або зі зломом захищеного місця, або із використанням підробних ключів, або із використанням фірмового одягу і звання представника влади, або під виглядом представника державних органів, або в місці проживання громадян, або місці, призначеному для проживання громадян, або у безпосередній близькості до такого місця; 5) із застосуванням насильства або під погрозою його застосування. Аналогічна норма є і в кримінальних кодексах інших держав мусульманської правової сім'ї. Так, відповідно до ст. 382 Кримінального кодексу ОАЕ, Penal Code (далі – КК ОАЕ) [13] крадіжкою є незаконне привласнення чужого рухомого майна (movable property). Згідно зі ст. 383 КК ОАЕ має бути засуджений до позитивного ув'язнення винний – той, хто вчинить крадіжку (theft) з урахуванням певних обставин. Крадіжка вчинена: 1) вночі; 2) двома або більше особами; 3) якщо один із злочинців озброєний; 4) у житлі або жилому приміщенні або в одному з його прибудов, шляхом вилізання на паркан, злону, використання виготовлених ключів, уособлення публічного чи неправдивого атрибуту, прикидаючись особою, яка виконує обов'язки щодо громадськості або керує громадськістю або іншим незаконним шляхом; 5) шляхом примусу, під погрозою або із застосуванням зброї.

Окрема стаття Закону Ірану присвячена відповідальності за кишенькову крадіжку. Згідно зі ст. 657 викрадення чужого майна шляхом кишенькової крадіжки карається тюремним ув'язненням на строк від одного до п'яти років і бичуванням у розмірі 74 ударів батоном.

До країн мусульманської правової сім'ї належить також Ємен – країна, яка межує на півночі із Саудівською Аравією й Оманом на сході. 22 травня 1990 р. Південний і Північний Ємен об'єдналися в одну державу – Єменську Республіку. Після об'єднання аж до 1994 р. в Ємені діяли два джерела права: ісламський шаріат і КК НДРС 1976 р. [14, с. 15]. Відповідно до ст. 294 Глави 12 «Злочини, пов'язані з майном» (Crimes Involving Property) Кримінального кодексу Республіки Ємен (далі – КК Республіки Ємен) [15] крадіжкою варто вважати дії особи, яка забирає рухоме майно, яке законно належить іншій особі, непомітно для такої особи. Якщо ж особа задля отримання чужої речі застосує силу, то буде мати місце насильницький розбій (forced robbery). У Главі 12 злочини, пов'язані з майном, поділено на секції: 1) крадіжки (ст. 294 «Визначення поняття крадіжка та необхідні умови щодо відповідності крадіжок відповідному релігійному покаранню»; ст. 295 «Визначення мінімального розміру викраденого»; ст. 296 «Поняття зберігання»; ст. 297 «Докази крадіжки»; ст. 298 «Релігійно визначені покарання за крадіжку»; ст. 299 «Звільнення від релігійно визначеного покарання за крадіжку»; ст. 300 «Засудження викрадачів»; ст. 301 «Крадіжка шляхом примушування»; ст. 302 «Спроба крадіжки»; ст. 303 «Підбурювання неповнолітніх до вчинення крадіжки»; ст. 304 «Заволодіння загубленими речами»; ст. 305 «Заволодіння скарбом»); 2) щодо бандитизму (ст. 306), покарання за бандитизм (ст. 307), спроба примусу (ст. 308), звільнення від покарання (ст. 309); 3) «Обманне заволодіння чужими грошима» (ст. 310 «Шахрайство», ст. 311 «Злочини щодо чеків», ст. 312 «Обман», ст. 313 «Розтрата», ст. 314 «Поняття лихварства», ст. 315 «Покарання за лихварство», ст. 316 «Затримка виконання боргу, особою, спроможною на це», ст. 317 «Використання» (Taking Advantage); ст. 319 «Зловживання довірою» (Breach of Trust), ст. 320 «Вбивство тварин/худоби, що належить іншим» (Killing the Animals/Livestock Belonging to Others); 4) посягання на недоторканність чужого майна (Assault on the Sanctity of the Property of Others) (ст. 321 «Пошкодження майна» (Damage to Property), ст. 322 «Порушення довіри під час продажу нерухомості та дії, вжиті щодо майна, що зберігається», ст. 322 «Перенесення або знищення реальних меж нерухомого майна»). За кримінальним правом

Республіки Ємен, найбільш суворі покарання – хуудуд, кісас, дія – передбачені Кораном і Сунною. Наприклад, бандитизм, поєднаний із вбивством (ст. 307). У зарубіжній юридичній науці вчені виділяють, як правило, такі елементи крадіжки в ісламському праві: повноліття (Baligh), осудність (Akil), умисел (Niya), мінімальний розмір викраденого (Nihab), вид майна (Mal), ознака «чуже майно» (Property of Another), зберігання (Safekeeping (Hirz)), таємність (Stealth), доказування (Proof) [16].

А. Повноліття (Baligh). В ісламському праві людина досягає повноліття після досягнення статевої зрілості. Фізіологічні ознаки можуть проявитися у пубертатний період. Альтернативно, фізична особа досягає ознаки Baligh із досягненням певного віку. Залежно від школи кримінального права, доказом повноліття може бути прийнятий як ранній 9 років для дівчат і 12 для хлопчиків. Знову ж таки, залежно від школи, повноліття може бути пов'язане із досягненням 19 років для хлопчиків і, відповідно, 15 для дівчат. На практиці питання віку, з якого настає кримінальна відповідальність за правом країн мусульманської правової сім'ї, є дуже складним. На прикладі Малайзії, яка за формою територіального устрою є федерацією, до складу якої входять 13 штатів і 2 федеральні території (Куала-Лумпур і о-в Лабуан), можна говорити про невирішеність питання на рівні держави. Згідно із положеннями Закону про дитину 2001 р. дитиною визнається особа віком до 18 років. У більшості штатів Малайзії, відповідно до норм шаріату, передбачено, що може підлягати кримінальній відповідальності особа старше десяти років. Різні визначення, які подаються в нормах малайзійського законодавства щодо вікових категорій правопорушників, призвели до неоднозначного застосування законів судами різних штатів [17, с. 96].

В. Осудність (Akil). На додаток до того, що особа має бути повнолітньою, вона також має бути осудною, щоб нести відповідальність за крадіжку.

С. Умисел (Niya). Ісламське право зміщує поняття «добровільність» (voluntariness) із поняттям «умисел» (intent). Якщо особа, яка здійснила незаконне заволодіння, діяла не зі своєї волі, а під примусом, у разі наявної реальної загрози для життя чи здоров'я.

Д. Minimum Value (Nihab). На ранніх етапах розвитку ісламського права школа Куфа (Kufa) в Іраку, яка пізніше перетворилася на школу Ханафі (Hanafi), встановила мінімальний розмір – п'ять дирхамів, що було спрощеною аналогією з п'ятьма пальцями ампутованої руки. Проте юристи інших шкіл Іраку вважали більш вдалою цифрою десять дирхамів і така концепція стала домінуючою в доктрині Ханафі.

Е. Type of Good (Mal). Предметом крадіжки може бути лише рухоме майно (chattels), яке належить потерпілому на праві власності. Оскільки мусульманам заборонено вживати, наприклад, вино та м'ясо певного виду, то і викрадення таких речей не буде вважатися крадіжкою.

Ф. Property of Another. Річ, яка є предметом крадіжки, має належати іншій особі, бути «чужою» для винного. Дослідники ісламського права звертають увагу, що за наявності сумнівів (doubt (shubhah)) хадд не може бути застосований.

Г. Safekeeping (Hirz). Покарання у вигляді ампутації кінцівки може бути застосоване, тільки якщо річ була вилучена з місця зберігання (hirz).

Н. Stealth. Таємність є одним із найбільш важливих елементів крадіжки. Якщо мало місце відкрито вилучення майна, то діяння може кваліфікуватися за наявності усіх інших ознак як розбій (Robbery), який карається як тазір.

І. Proof. Для встановлення відповідальності за крадіжку необхідно, щоб заява потерпілого мала місце до повернення речі. Факт крадіжки має бути підтверджений двома чоловіками-свідками, які є мусульманами та мають високу репутацію [16, с. 64].

Застосування норм мусульманського кримінального права в Саудівській Аравії та інших арабських країнах передбачено низкою окремих кримінальних законів, прийнятих ще наприкінці 1920-х – на початку 1930-х рр. Що стосується майнових злочинів, то відповідальність за їх вчинення визначається на основі доктрини ханбалітського (всі юридичні школи названі за іменами їх засновників, Ахмад ібн Ханбал) толку мусульманського права, яка визнана в Саудівській Аравії джерелом права. Якщо крадіжки та розбої відповідають встановленим цією школою умовам, то вони тягнуть за собою застосування відповідних заходів покарання – відсікання руки, ноги або страгу. Однак необхідно зазначити, що така суворота міра покарання нині в Саудівській Аравії, Ємені та Судані застосовується досить рідко [18]. Мусульманські правознавці намагаються довести перевагу норм мусульманського кримінального права над сучасним кримінальним законодавством [12, с. 122]. Ренесанс мусульманського кримінального права в низці арабських країн (наприклад, у Саудівській Аравії, Судані) в останній третині ХХ ст. пояснюється різними причинами, зокрема необхідністю охорони ісламських цінностей (способу життя) від впливу західної цивілізації, підвищення ефективності боротьби зі злочинністю. При цьому нерідко посилаються на Саудівську Аравію, де рівень злочинності дійсно досить низький.

Усупереч загальносвітовим тенденціям гуманізації кримінального права в багатьох мусульманських країнах у рамках політики «повернення до

мусульманського права» в 1980-і рр. сфера застосування покарань, пов'язаних із членушкодженням, значно розширилася. В одних країнах у цей період вони були знову, після тривалої перерви, введені до кримінального законодавства (Лівія, Мавританія, Іран, Судан, Пакистан, Ємен), в інших почастило їх застосування на практиці (ОАЕ, Саудівська Аравія). Відмова від тілесних покарань є загальною тенденцією розвитку кримінального права протягом більш ніж двох століть [19, с. 555].

В Алжирі до 1963 р. діяв Кримінальний кодекс Франції 1810 р., який формально був затверджений як КК Алжиру Ордонасом від 14 жовтня 1963 р. Нині основним джерелом кримінального права Алжиру є КК 1966 р. Він істотно схожий із КК Франції, але має суттєві відмінності за змістом і формою. Алжирський Кримінальний кодекс зберігає французьку тричленну класифікацію злочинних діянь. Водночас КК 1966 р. фактично поділяється на Загальну і Особливу частини (цього поділу не було у КК Франції 1810 р.) Глава III КК Алжиру має назву «Злочини та делікти проти майна» (Crimes et delits contre les biens) і поділена на розділи: розділ I «Крадіжки та вимагання» (Vols et extorsions), розділ II «Шахрайство та емісія чеку без дозволу» (L'escroquerie et l'émission de chèque sans provision), розділ III «Зловживання довірою» (Abus de confiance), розділ IV «Банкрутство» (La banqueroute), розділ V «Заволодіння нерухомістю» (Atteinte aux biens immeubles), розділ VI «Приховування речей» (Le recel de choses), розділ VI bis «Відмивання грошей» (Du blanchiment de capitaux), розділ VII «Злочини проти літературної і художньої власності» (Atteintes à la propriété littéraire et artistique), розділ VII bis «Атаки на системи автоматизації даних» (Des atteintes aux systèmes de traitement automatisé de données), розділ VIII «Знищення, пошкодження та інше заподіяння шкоди; незаконне привласнення транспортних засобів» (Des destructions, des dégradations et dommages; du détournement de moyens de transports) [20].

Таким чином, аналіз кримінального права мусульманських країн дає змогу зробити висновок, що в чистому вигляді мусульманське кримінальне право до останнього часу не використовувалося у жодній із країн Африки, Південної та Південно-Східної Азії, а також більшості арабських країн. Мусульманське кримінальне право за своїм сутнісним наповненням є невід'ємною частиною ісламу і спрямоване на захист основних його цінностей. Підхід до кримінально-правової охорони власності в країнах мусульманської правової сім'ї є особливим через значний вплив релігії. На розуміння поняття видів злочинів проти власності, покарання за їх вчинення впливають протилежні тенденції розвитку мусульманського

кримінального права (кодифікація та ісламізація). Кримінально-правовій доктрині більшості мусульманських і, насамперед, арабських країн невідоме поняття юридичного чи фактичного складу злочину. Однак під впливом європейського континентального, переважно французького кримінального права в ісламській юридичній літературі використовується поняття «елементи злочину, що утворюють кожен окремих злочин». Елементами крадіжки в ісламському праві є повноліття, осудність, умисел, мінімальний розмір викраденого, вид майна, ознака «чуже» майно, зберігання, таємність, доказування. Характерним для мусульманського кримінального права є збереження тілесних покарань, що не відповідає загальносвітовим тенденціям гуманізації кримінального права.

Література

1. Лубська М. В. Мусульманське право як філософсько-релігійознавчий феномен : автореф. дис. ... д-ра філос. наук : 09.00.11 ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2008. 35 с. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe.
2. Исмаилов А. А. Эволюция исламского права: историко-правовой анализ : автореф. дис. ... канд. юрид. наук (д-ра философии) : 12.00.01, 12.00.10. Бишкек, 2015. 28, [3] с.
3. Лубський В. І. Мусульманське право в ісламській традиції (історико-релігійознавчий аналіз) : монографія / В. І. Лубський, М. В. Лубська. Черкаси : Брама, 2004. 207 с.
4. Елаян Г. Ф. Ответственность за посягательство на собственность по мусульманскому уголовному праву. URL: <http://www.dslib.net/kriminal-pravo/otvetstvennost-za-posjagatelstvo-na-sobstvennost-po-musulmanskomu-ugolovnomu.html>.
5. Вплив ісламу на кримінальне право / Х. Хакері; пер. із нім. І. І. Гаврилюк. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2012. № 1(5). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12hhnkp.pdf>.
6. Мавед С. О. Іджтіхад у системі джерел мусульманського права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 68. С. 190–196. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2012_68_32.
7. Петровский А. В. П. 308 Мусульманское уголовное право и особенности уголовного законодательства мусульманских государств : монография. Краснодар : Кубанский гос. ун-т, 2013. 91 с.
8. Кибальник А. Преступления и наказания в доктрине мусульманского уголовного права. *Уголовное право: Научно-практический журнал / ЗАО «Бизнес-школа «Интел-сервис»*. Москва, 2007. № 1. С. 25–29.
9. Набилъ Абдельрахман Аль-Ассуми. Преступление и наказание по уголовному праву Бахрейна и Объединенных Арабских Эмиратов : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Москва, 2000. 176 с.
10. Закон об исламских уголовных наказаниях Исламской Республики Иран / Пер. с перс. М. С. Пелевина. Науч. ред. А. И. Ахани. Предисл. Ю. Н. Волкова. Санкт-Петербург : Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2008. 343 с.
11. Ivanov A. Y. Crime and punishment in muslim criminal doctrine. COFOLA 2010: the Conference

Proceedings, 1. edition. Brno : Masaryk University, 2010. URL: https://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2010/files/sankce/Ivanov_Yury_1575_.pdf.

12. Елаян Г. Ф. Ответственность за посягательство на собственность по мусульманскому уголовному праву : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Махачкала, 2000. 189 с. URL: <http://www.dslib.net/kriminal-pravo/otvetstvennost-za-posjagatelstvo-na-sobstvennost-po-musulmanskomu-ugolovnomu.html>

13. Penal Code. URL: <https://www.adj.gov.ae/sites/Authoring/AR/ELibrary%20Books/E-Library/PDFs/Penal%20Code.pdf>.

14. Салех Мехди абдулла Хантуш. Институт наказания в уголовном законодательстве Йеменской республики. URL: <http://electronic.ruzh.org/?q=en/system/files/%D1%85%D0%B0%D0BD%D1%82%D1%83%D1%88.pdf>.

15. Republican Decree of Yemen, By Law No. 12, 1994 concerning Crimes and Penalties. Adopted on: 1994-10-12. URL: http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.detail?p_lang=en&p_isn=83557&p_country=YEM&p_count=97.

16. David F. Forte Islamic Law and The Crime of Theft: an introduction. URL: <https://engagedscholarship.csuohio.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1956&context=clevstlrev>.

17. Wafaa' Binti Yusof, The Age of Criminal Responsibility from the Perspective of Malaysian Shariah Law / Wafaa' Binti Yusof, Anita Abdul Rahim. URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.859.4358&rep=rep1&type=pdf>.

18. Matthew Lippman, Islamic Criminal Law and Procedure: Religious Fundamentalism v. Modern Law, 12 B.C. Int'l & Comp. L. Rev. 29 (1989). URL: <http://lawdigitalcommons.bc.edu/iclr/vol12/iss1/3>.

19. Малиновский А. А. Сравнительное уголовное право : учебник. 2-е изд., доп. и перераб. Москва : Юрлитинформ, 2016. 592 с.

20. Code Pénal (promulgué par l'Ordonnance n°66-156 du 18 Safar 1386 correspondant au 8 juin 1966). URL: <https://wipolex.wipo.int/ru/text/200279>.

Анотація

Соловійова А. М. Кримінально-правова охорона власності за законодавством країн мусульманської правової сім'ї. – Стаття.

У статті досліджуються питання кримінально-правової охорони власності за законодавством країн мусульманської правової сім'ї. Автор стверджує, що підхід законодавців країн мусульманської правової сім'ї є особливим з огляду на вплив релігії на норми ісламського кримінального права.

Ключові слова: мусульманська правова сім'я, злочини проти власності, крадіжка, розбій, склад злочину, злочин, покарання.

Аннотация

Соловьёва А. Н. Уголовно-правовая охрана собственности по законодательству стран мусульманской правовой семьи. – Статья.

В статье исследуются вопросы уголовно-правовой охраны собственности по законодательству стран мусульманской правовой семьи. Автор утверждает, что подход законодателей стран мусульманской правовой семьи является особенным в силу влияния религии на нормы исламского уголовного права.

Ключевые слова: мусульманская правовая семья, преступления против собственности, кража, разбой, состав преступления, преступление, наказание.

Summary

Soloviiova A. M. Criminal and legal protection of property under the legislation of the countries of the Muslims legal family. – Article.

The article examines the issues of criminal law protection of property under the laws of the Muslim legal family countries. The author argues that the approach of the legislators of the countries of the Muslim legal family is due to the influence of religion on the norms of Islamic criminal law.

Key words: Muslim legal family, crimes against property, theft, robbery, corpus of crime, crime, punishment.